

546

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 21 grudnia 1990 r.

w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia obowiązkowego budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od ognia i innych zdarzeń losowych.

Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 59, poz. 344) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa ogólne warunki obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego.

§ 2. Przez użyte w rozporządzeniu określenia:

- 1) ubezpieczający — rozumie się osobę fizyczną lub osobę prawną, władającą gospodarstwem rolnym, w skład którego wchodzi budynek,
- 2) ubezpieczyciel — rozumie się zakład ubezpieczeń prowadzący działalność ubezpieczeniową w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia budynków,

- 3) budynek — rozumie się budowlę umocowaną w ziemi lub na ziemi, posiadającą ściany lub słupy albo filary oraz pokrycie dachowe, wraz z wewnętrzną instalacją elektryczną, wodno-kanalizacyjną, gazową i ogrzewczą, z wyłączeniem studni i ogrodzeń,
- 4) równowartość pieniężna 1 q żyta — rozumie się przeciętną cenę skupu żyta stosowaną na danym terenie w dacie ustalenia odszkodowania.

Rozdział 2

Podstawowy zakres odpowiedzialności

§ 3. Obowiązek ubezpieczenia budynku w gospodarstwie rolnym powstaje z dniem pokrycia budynku dachem. Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia budynku rozpoczyna się od dnia następnego po zgłoszeniu budynku do ubezpieczenia, a kończy się z dniem, w którym budynek przestał spełniać warunki do objęcia ubezpieczeniem.

§ 4. Nie są objęte ubezpieczeniem w gospodarstwach rolnych budynki:

- 1) o powierzchni zabudowy poniżej 20 m²,
- 2) przeznaczone do rozbiórki na podstawie prawomocnej decyzji właściwego organu lub pozwolenia na budowę oraz budynki postawione w stan likwidacji lub w trakcie faktycznej rozbiórki,
- 3) których stan techniczny przekracza 100% normy zużycia,
- 4) namioty i tunele foliowe.

§ 5. 1. Minimalna suma ubezpieczenia budynku odpowiada wartości rzeczywistej budynku, z tym że:

- 1) przez wartość rzeczywistą rozumie się wartość budynku w stanie nowym, pomniejszoną o stopień zużycia budynku,
- 2) normy zużycia budynków określa ubezpieczyciel.

2. Sumę ubezpieczenia w pełnych tysiącach złotych, odrębną dla każdego budynku, ustala ubezpieczający z ubezpieczycielem.

3. W przypadku braku zgody ubezpieczającego bądź ubezpieczyciela na ustalenie wartości budynku w sposób określony w ust. 2, wartość budynku ustala się na podstawie cenników do szacowania wartości budynków, stosowanych przez ubezpieczyciela, opracowanych przy współudziale jednostek wyspecjalizowanych w zakresie budownictwa.

4. Sumę ubezpieczenia budynków w odniesieniu do osób prawnych — gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość — stanowi ewidencyjna wartość początkowa (brutto) budynków podlegających ubezpieczeniu obowiązkowemu, wykazana w ewidencji księgowej na dzień 1 stycznia roku ubezpieczenia. Wartość budynków objętych ewidencją księgową ubezpieczający podaje ubezpieczycielowi w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 marca roku ubezpieczenia.

§ 6. 1. Ubezpieczyciel jest obowiązany do aktualizacji wartości budynków przyjętych do ubezpieczenia, nie częściej jednak niż w okresach półrocznych, w przypadku gdy zmiany cen materiałów budowlanych i kosztów robocizny oraz innych materiałów spowodowały podwyższenie lub obniżenie wartości budynków co najmniej o 20%.

2. Zaktualizowana wartość budynku stanowi podstawę ustalenia nowej sumy ubezpieczenia zgodnie z § 5.

§ 7. 1. Ubezpieczyciel, w ramach obowiązkowego ubezpieczenia budynków w gospodarstwach rolnych, przyjmuje odpowiedzialność za szkody powstałe w budynkach wskutek zdarzeń losowych w postaci: ognia, huraganu, powodzi, gradu, uderzenia piorunu, eksplozji, obsunięcia się ziemi lub tąpnięcia oraz innych żywiołów.

2. Za szkodę w budynku uważa się utratę lub zmniejszenie jego wartości spowodowane zniszczeniem lub uszkodzeniem wskutek zdarzeń losowych, o których mowa w ust. 1.

3. Za szkody spowodowane przez:

- 1) ogień — uważa się szkody powstałe w wyniku działania ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozszerzył się o własnej sile,
- 2) huragan — uważa się szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24,5 m/sek., którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu,
- 3) powódź — uważa się szkody powstałe wskutek:
 - a) zalania terenów w następstwie podniesienia się wody w korytach wód płynących lub stojących oraz wskutek deszczu nawalnego,
 - b) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i falistych,
- 4) grad — uważa się szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu,
- 5) piorun — uważa się szkody będące bezpośrednim następstwem uderzenia piorunu,
- 6) eksplozję — uważa się szkody powstałe w wyniku gwałtownej zmiany stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołane ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania szkody za spowodowaną eksplozją jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników uległy rozdarciu w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za spowodowane eksplozją uważa się również szkody powstałe wskutek implozji, polegające na uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym,
- 7) obsunięcie się ziemi — uważa się szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że:
 - a) za szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie,
 - b) za szkody spowodowane przez usuwanie się ziemi uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach,
- 8) tąpnięcie — uważa się szkody powstałe wskutek wstrząsów podziemnych, spowodowanych pęknięciem skał, wywołanym naruszeniem równowagi sił w tych skałach,
- 9) inne żywioły — uważa się szkody spowodowane przez lawinę oraz upadek statku powietrznego, z tym że:
 - a) za szkody spowodowane przez lawinę uważa się szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania mas śniegu, lodu, skał lub kamieni ze zboczy górskich,
 - b) za szkody spowodowane przez upadek statku powietrznego uważa się szkody powstałe wskutek katastrofy bądź przymusowego lądowania samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także spowodowane upadkiem ich części lub przewożonego ładunku.

§ 8. Ubezpieczyciel nie odpowiada za szkody w budynkach:

- 1) wyrządzone umyślnie przez ubezpieczającego lub przez osobę, za którą ubezpieczający ponosi odpowiedzialność lub która pozostaje z ubezpieczającym we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 2) wyrządzone wskutek rażącego niedbalstwa przez osoby, o których mowa w pkt 1,
- 3) górnicze w rozumieniu prawa górniczego,
- 4) powstałe wskutek trzęsienia ziemi,
- 5) nie przekraczające równowartości pieniężnej 5 q żyta.

Rozdział 3

Prawa i obowiązki ubezpieczającego i ubezpieczyciela wynikające z umowy ubezpieczenia

§ 9. 1. Władający gospodarstwem rolnym, w skład którego wchodzi budynek, obowiązany do zawarcia umowy ubezpieczenia budynków, może spełniać ten obowiązek, zawierając umowę z wybranym ubezpieczycielem spośród działających w tym zakresie. Zawarcie umowy następuje na podstawie zgłoszenia budynku do ubezpieczenia, dokonanego w formie pisemnej.

2. Ubezpieczyciel prowadzący obowiązkowe ubezpieczenie budynków nie może odmówić zawarcia umowy ubezpieczenia.

3. Umowę ubezpieczenia wszystkich budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego zawiera się z mocą od dnia 1 stycznia 1991 r. na czas nieokreślony, z tym że:

- 1) osoby fizyczne mogą spełnić ten obowiązek przez zawarcie umowy ubezpieczenia i opłacenie składki do dnia 15 lutego roku ubezpieczenia,
- 2) osoby prawne mogą spełnić ten obowiązek przez zawarcie umowy ubezpieczenia i opłacenie składki do 15 kwietnia roku ubezpieczenia.

§ 10. Władający budynkiem może rozwiązać z końcem roku umowę ubezpieczenia zawartą z wybranym ubezpieczycielem, za uprzednim trzymiesięcznym wypowiedzeniem.

§ 11. 1. Ubezpieczający, zawierając umowę obowiązkowego ubezpieczenia budynków, opłaca należną składkę ubezpieczeniową według stawek ustalonych przez ubezpieczyciela.

2. Zawarcie umowy ubezpieczenia i opłacenie należnej składki ubezpieczyciel potwierdza dokumentem, zawierającym co najmniej oznaczenie stron zawartej umowy, okres, na jaki umowa została zawarta, sumę ubezpieczenia oraz wysokość opłaconej składki.

§ 12. W razie powstania szkody, ubezpieczający powinien:

- 1) niezwłocznie zawiadomić ubezpieczyciela o powstaniu szkody, najpóźniej w terminie 3 dni od jej powstania lub uzyskania o niej informacji,
- 2) nie zmieniać bez zgody ubezpieczyciela stanu spowodowanego zdarzeniem losowym do czasu przybycia na

miejsce szkody przedstawiciela ubezpieczyciela, chyba że zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia mienia lub zmniejszenia szkody,

- 3) udzielić ubezpieczycielowi pomocy w dokonaniu czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody i wysokości odszkodowania oraz niezbędnych wyjaśnień, zwłaszcza co do przyczyn powstania szkody.

§ 13. Po otrzymaniu zawiadomienia o szkodzie ubezpieczyciel przeprowadza postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego szkody, zasadności roszczeń i wysokości odszkodowania oraz informuje właściciela budynku lub osobę zgłaszającą roszczenie, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odszkodowania.

§ 14. 1. Za wysokość szkody w budynku przyjmuje się wartość kosztów odbudowy lub naprawy, potwierdzonych rachunkiem wykonawcy lub kalkulacją zleceńiową ubezpieczającego, jeżeli szkodę usunął własnymi siłami, określonych zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych obowiązujących w budownictwie, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, konstrukcji, materiałów i wyposażenia budynku. W razie braku udokumentowania kosztów odbudowy lub naprawy w terminie 12 miesięcy od daty powstania szkody, wysokość szkody ustala się według cennika stosowanego przez ubezpieczyciela. Przy ustalaniu wysokości szkody w budynkach potrąca się kwotę wynikającą ze stopnia zużycia budynku według norm zużycia budynków stosowanych przez ubezpieczyciela, z wyjątkiem szkód drobnych do równowartości pieniężnej 10 q żyta, w odniesieniu do których stopień zużycia nie ma zastosowania.

2. Wysokość odszkodowania, ustalona według kosztów odbudowy lub naprawy, nie może przekroczyć rzeczywistej wartości budynku dotkniętego szkodą (sumy ubezpieczenia). Zaktualizowana, zgodnie z przepisami § 6, suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela za powstałą szkodę.

3. Rachunek kosztów, o których mowa w ust. 1, podlega weryfikacji przez ubezpieczyciela co do zakresu robót.

§ 15. Przy ustalaniu wysokości szkody w budynku nie uwzględnia się wartości zabytkowej obiektu.

§ 16. Wysokość szkody w budynkach:

- 1) zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy,
- 2) zwiększa się w granicach sumy ubezpieczenia o udokumentowane koszty uprzątnięcia miejsca szkody w wysokości do 5% szkody.

§ 17. 1. Odszkodowanie za budynek wypłaca się właścicielowi.

2. Za szkodę powstałą w budynku należącym do spadku odszkodowanie wypłaca się spadkobiercom.

§ 18. Ubezpieczyciel wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie, chyba że:

- 1) uprawniony do odszkodowania nie złożył ubezpieczycielowi w ciągu 14 dni od daty zawiadomienia o szko-

- dzie rachunku strat i innych dokumentów uzasadniających roszczenie; w razie późniejszego złożenia dokumentów, odszkodowanie jest wypłacane w terminie 14 dni po ich dostarczeniu,
- 2) wyjaśnienie w 30-dniowym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe; wówczas odszkodowanie powinno być wypłacone w ciągu 14 dni od wyjaśnienia tych okoliczności, z tym że bezsporną część odszkodowania ubezpieczyciel wypłaca w terminie 30 dni od dnia zawiadomienia o szkodzie,
 - 3) w sprawie powstałej szkody zostało wdrożone postępowanie karne, którego wynik może mieć istotne znaczenie dla ustalenia wysokości odszkodowania lub odpowiedzialności ubezpieczyciela. Ubezpieczyciel wypłaca jednak w terminie 30 dni od zawiadomienia o szkodzie bezsporną część odszkodowania, a pozostałą część — po uzyskaniu wyników dochodzenia lub uprawomocnienia się wyroku sądowego.

Rozdział 4

System taryf i zasady ustalania stawek ubezpieczeniowych

§ 19. 1. System taryf obejmuje ocenę i klasyfikację ryzyka przejmowanego przez ubezpieczyciela w ramach ubezpieczenia budynków oraz zasady ustalania podstawowych stawek ubezpieczeniowych.

2. Oceny ryzyka dokonuje ubezpieczyciel na podstawie danych statystycznych przebiegu szkodowości, a w razie braku tych danych — na podstawie innych informacji lub opinii rzeczoznawców.

3. Do celów taryfowych wprowadza się następującą klasyfikację budynków i pokryć dachowych:

- 1) budynki murowane — których ściany zewnętrzne albo słupy pionowe zrębu są z materiałów niepalnych, w szczególności z cegły, pustaków, kamienia albo z muru pruskiego,
- 2) budynki drewniane — których ściany zewnętrzne są z drewna lub innych palnych materiałów,
- 3) pokrycie dachowe twarde — pokrycie z materiału niepalnego lub niezapalnego, w szczególności z blachy, dachówki, eternitu, łupka, papy,

4) pokrycie dachowe pozostałe — pokrycie z materiału palnego, w szczególności z gontów i desek oraz słomy.

4. Ubezpieczyciel może w taryfach uwzględnić dalszy podział (klasyfikację), jeżeli zgłoszone budynki swym charakterem znacznie odbiegają od klasyfikacji określonej w ust. 3.

5. Ubezpieczyciel, w porozumieniu z posiadaczem budynków przeznaczonych do wykonywania specjalnej produkcji lub prowadzenia usług, może dokonać indywidualnej oceny ryzyka i ustalić ryczałtową stawkę podstawową.

§ 20. 1. Ubezpieczyciel ustala podstawową stawkę ubezpieczeniową wynikającą z oceny ryzyka na roczny okres ubezpieczenia, licząc od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku.

2. Jeżeli umowa ubezpieczenia zostaje zawarta w ciągu roku kalendarzowego, ubezpieczyciel ustala podstawową stawkę ubezpieczeniową stosownie do okresu odpowiedzialności, jaki przypada od dnia zawarcia umowy do końca bieżącego roku kalendarzowego.

3. Ustalona przez ubezpieczyciela stawka podstawowa na roczny okres ubezpieczenia może być skorygowana, jeżeli nastąpi znaczne rozszerzenie zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia budynku.

§ 21. Ubezpieczający opłaca składkę obliczoną od sumy ubezpieczenia budynku przy zastosowaniu stawki podstawowej, która może być skorygowana w zależności od faktycznego przebiegu ubezpieczenia.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 22. Do ustalenia zasadności i wysokości roszczeń odszkodowawczych z tytułu szkód w budynkach, powstałych przed dniem wejścia w życie przepisów rozporządzenia, stosuje się dotychczasowe przepisy w sprawie ubezpieczenia ustawowego budynków w gospodarstwach rolnych.

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r.

Minister Finansów: w z. A. Podsiadło